

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Jarkko Lepistö

Fishmachine-yhtyeen konsertti ja haastattelu

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi AMK

Musiikin tutkinto

Opinnäytetyö

12.6.2018

Tekijä(t) Otsikko	Jarkko Lepistö Fishmachine-yhtyeen konsertti ja haastattelu
Sivumäärä Aika	23 sivua 15.9.2010
Tutkinto	Musiikkipedagogi AMK
Tutkinto-ohjelma	Musiikin tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Musiikkipedagogi
Ohjaaja(t)	Jukka Väisänen, Musiikin tutkintovastaava
<p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää Fishmachine-yhtyeen musiikillista toimintaa ja yhtyeen jäsenten motiiveja siinä soittamiseen, sekä tarkastella yhtyeen konserttia Arabiasalissa 23.4.2018. Opinnäytetyötä tehdessäni havaitsin uusia kysymyksiä liittyen formaaleihin ja non-formaaleihin oppimistapoihin, ja siihen miten Fishmachine-yhtyeen muusikot ovat oppineet musiikkia. Keskityn lopullisessa tutkimustyössäni ja pohdinnassani myös niihin kysymyksiin.</p> <p>Fishmachine-yhtye koostuu neljästä musiikkialan ammattilaisesta: Ari Kala – lead-basso, Jukka Jylli – rytmibasso, Teemu Halmkrona – kosketinsoittimet ja poikkihuilu, sekä allekirjoittanut, Jarkko Lepistö – rummut. Yhtyeen uniikki kokoonpano määrittelee sen sointia, ja luo sekä vapauksia, että rajoitteita yhtyeen musiikilliseen ilmaisuun.</p> <p>Luonteeltaan opinnäytetyöni on toimintatutkimus, koska toimin yhtyeen kanssa. Keskeistä työssäni on oppia ymmärtämään niin yhtyeen, kuin itseni toimintaa yhtyeessä, uudella tavalla. Reflektointi on yksi työni tärkeä lähtökohta, jonka avulla yritän päästä uudenlaiseen toiminnan ymmärtämiseen ja toiminnan kehittämiseen. Tätä metodologia käytän mm. konsertin tarkastelussa. Opinnäytetyöni on luonteeltaan myös mikrohistoriallinen, koska muistelen yhtyeen historiaa itsekseni, sekä yhtyeen kanssa. Työssäni pohditaan myös yhtyeen tulevaisuutta. Datan keruu on toteutettu mukanaololla seurannan yhteydessä, ja haastattelemalla yhtyeen jäseniä sekä kasvokkain, että viestein.</p> <p>Opinnäytetyöni haastatteluosassa sekä yhtye, että minä itse, reflektoinne oppimistamme, soittamistamme, sekä toimintaamme musiikillisissa tilanteissa. Tässä osassa nousi esille kysymyksiä muusikoiden eroavaisuuksista oppimismetodien suhteen, sekä itsetuntokysymyksiä, joita otan esille pohdinnassa.</p>	

Yhtenä keskeisenä osana työtäni on yhtyeen konsertti Arabiasalissa 23.4.2018, joka oli myös minun taiteellinen B-tutkintoni. Konsertin toteuttamista ja sen tavoitteiden toteutumista tarkastelen Konsertti Arabiasalissa -luvussa. Samassa luvussa on myös yhtyeen jäsenten pohdintaa konsertista.

Yhteenveto ja pohdinta -osassa pohdin kysymyksiä muusikon motiiveista, itsetunnosta ja itsekriitikkistä, sekä kasvamisesta muusikkona.

Avainsanat	Fishmachine, Musiikillinen toiminta, Toimintatutkimus, Mikrohistoriallinen
------------	--

Author(s) Title	Jarkko Lepistö Fishmachine concert and interview
Number of Pages Date	23 pages 5 May 2010
Degree	Bachelor of Music
Degree Programme	Music
Specialisation option	Music Pedagogue
Instructor(s)	Jukka Väisänen, Head of Music Degree Program
<p>The aim of my thesis is to examine how the band Fishmachine functions, and what are the motives of its members to play in the band, and to analyze the bands concert in Arabia Concert Hall on the 23rd of April 2018. During the process I discovered new questions concerning formal and non-formal learning habits. I am concentrating on these questions also in my final research.</p> <p>Fishmachine consists of four professionals of music industry: Ari Kala – lead bass, Jukka Jylli – rhythm bass, Teemu Halmkrona – keyboards and flute, and yours truly, Jarkko Lepistö – drums. The unique instrumentation of the group defines its sound, and creates possibilities and also possible restrictions in the bands musical expression.</p> <p>The thesis is by its character an activity analysis, because I am working alongside the group. It is central in my work to learn to understand the bands, and my own actions in the band, in a new way. I am trying to learn a new kind of understanding of actions and improve the methods of working by reflecting my own and the groups actions and the concert. My thesis is also microhistorical by its nature, because I am reminiscing the past by myself and with the band. The future of the band is also under investigation. The data for this thesis has been gathered by working alongside with the group and interviewing the band members face to face and by messages.</p> <p>In the interview part of the thesis, both myself and the band, reflect our learning, playing and performing, and our actions in musical situations. In this part of the work arose questions of the differences of musicians considering the methods of learning, and also questions of self-esteem matters, which I will bring up in the conclusion.</p>	

One central part of my thesis is the bands concert in Arabia Concert Hall on the 23rd of April 2018, which was also my artistic B exam concert. I am analyzing the execution of the concert, as well as the implementation of the aspirations concerning the concert. In the same chapter the band also reflects the implementation of the concert on each individuals' behalf. In the conclusion I am pondering the questions considering the motives, self-esteem and self-criticism of a musician, and also of growing as a musician.

Keywords	Fishmachine, Activity analysis, Microhistorical
----------	---

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Kysymykset	1
1.2	Työtapa	2
2	Erikoisen yhtyeen erikoinen soitin: piccolobasso soundin muodostajana	3
3	Bänditoiminta taiteellisessa ilmaisussa	3
4	Fishmachine-yhtye	3
4.1	Kingston Wallin, Piirpaukeen, Dannyn ja bilebändien opissa	3
4.2	Fishmachine –yhtyeen kaksi vaihetta	4
5	Fishmachine-yhtyeen musiikilliset tavoitteet	6
6	Haastattelu	7
	Haastattelun opinnäytetyötäni varten Fishmachine –yhtyeen soittajia Ari Kalaa sekä Jukka Jylliä.	7
6.1	Miksi Fishmachine on olemassa, miksi se on perustettu, ja miksi me soitamme siinä?	7
6.2	Harrasteprojekti, terapiabändi, ammattibändi?	8
6.3	On normaalia olla ”pihalla”?	8
6.4	Muusikko & ammattimuusikko, non-formaali/formaali koulutus	9
6.5	Onko muusikkopuolella koulutus vain jäseneltyä oppimista?	9
6.6	Formaali, non-formaali ja informaali oppiminen	9
6.7	Oppiminen musiikissa ja oikea osaaminen	11
6.8	Lainabiisit Fishmachine-yhtyeellä	12
6.9	Piccolo-basson soittamisesta	12
5.1	Miksi minä soitan Fishmachine yhtyeessä? Teemu Halmkrona	13
6	Konsertti Arabiasalissa ma 23.4.2018 klo 18:00	14
6.1	Konserttiarvio, Ari Kala	15
6.2	Konserttiarvio, Jukka Jylli	16
6.3	Konserttiarvio, Teemu Halmkrona:	16
6.4	Konserttiarvio, Jarkko Lepistö	16
7	Yhteenveto ja pohdinta	17
	Lähteet	21

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää Fishmachine-yhtyeen musiikillista toimintaa ja yhtyeen jäsenten motiiveja siinä soittamiseen, sekä tarkastella yhtyeen konserttia Arabiasalissa 23.4.2018.

Fishmachine-yhtye perustettiin 2016. Yhtyeen perustaja oli basisti Ari Kala. Yhtyeen kokoonpano on pysynyt muuttumattomana alusta lähtien. Yhtyeen tavoitteena oli luoda omaa ja omanlaistaan musiikkia uniikilla kokoonpanolla. Ensimmäinen esiintyminen oli 25.2.2017 ravintola Kolmessa Kaisassa.

Piccolobasso on Fishmachine yhtyeen pääsiallinen lead-instrumentti. Ainoa niin sanottu perinteinen sointusoinn on kosketinsoittimet, joka myös soittaa lead-melodioita. Näiden taustalla toimii perinteinen rummut-basso komppipari. Yhtyeen sointiin lisäväriä tuo myös satunnaisesti poikkihuilun käyttö.

Yhtyeen aloittaessa pohdimme miltä yhtyeen tulisi kuulostaa. Kävimme keskustelua rytmin osuudesta ja tärkeydestä, siitä, miten se määrittää yhtyeen soinnin, ja miten se määrittää koko yhtyeen. Miten saada rytmi kollektiivina toimimaan mahdollisimman tehokkaasti ja kokonaisvaltaisesti. Tärkeiksi asioiksi koettiin, että rytmi, eli asian ydin, ei huku sooloilun alle, sekä miten soittaa vähän ja pulssille merkitykselliset äänet. Lisäksi keskustelimme harmonian luomisesta ja käyttämisestä, sekä harmonian luomisen vastuunjaosta.

Opinnäytetyötä tehdessäni havaitsin uusia kysymyksiä liittyen formaaleihin ja non-formaaleihin oppimistapoihin, ja siihen miten yhtyeemme muusikot ovat oppineet musiikkia. Keskityin lopullisessa tutkimustyössäni ja pohdinnassani myös niihin kysymyksiin.

1.1 Kysymykset

Tehdessäni opinnäytetyötä pohdin mm. Seuraavia kysymyksiä:

Miksi yhtye on perustettu?

Mitä lähdetty parantamaan ensimmäisen vaiheen jälkeen?

Fishmachine-yhtyeen musiikilliset tavoitteet

Mitkä ovat yhtyeen jäsenten motiivit olla mukana yhtyeessä?

Millaista on Fishmachinen taiteellinen toiminta?

Millä tavalla formaalit ja non-formaalit oppimistavat näkyvät Fishmacine yhtyeessä.

Miten Fishmachine-yhtyeen konsertti 23.4 toteutui.

Mikä on yhtyeen tulevaisuus?

1.2 Työtapa

Työni keskeisin osa yhtyeen haastattelu jota kuvaan luvussa 5, ja konserttiäänite 23.4. jonka toteutusta kuvaan luvussa 6.

Opinnäytetyöni on luonteeltaan myös mikrohistoriallinen (Satokangas R. Verkkojulkaisu) koska muistelen bändin kanssa, toisaalta kartoitan nykytilannetta haastattelussa, -mitä soitettu -miten konsertti meni. Opinnäytetyö on myös katsaus tulevaan: pohdimme yhdessä yhtyeen kanssa haastattelussa sitä, millaiselta yhtyeen tulevaisuus näyttää.

Datan keruu: oma mukanaolo seurannan yhteydessä (ns. observointi). Olen yhtyeen jäsenen, ja observointini on tässä työssä pohdintatoimintaa, lisäksi haastattelin myös yhtyettä lyhyessä haastattelussa. Tein teemahaastattelun, jossa teemat olivat; Miksi Fishmachine on olemassa, miksi se on perustettu ja miksi me soitamme siinä; Millainen yhtye Fishmachine on; Muusikko vs. ammattimuusikko; Formaali ja non-formaali oppiminen; Lainakappaleet Fishmachine yhtyeessä; Piccolo-basso. Yhtyeen haastattelu on luvussa 6.

Luonteeltaan työni on toimintatutkimus (kamk.fi), koska toimin yhtyeen kanssa. Olen siis osa työyhteisöä jota tutkin. Keskeistä työssäni on oppia ymmärtämään niin yhtyeen, kuin itseni toimintaa yhtyeessä, uudella tavalla. (Virtuaali-amk 2018, verkkosivu; Kajaanin Ammattikorkeakoulu 2018, verkkosivu.)

Reflektointi on myös yksi työni tärkeä lähtökohta, jonka avulla yritän päästä uudenlaiseen toiminnan ymmärtämiseen ja toiminnan kehittämiseen.

2 Erikoisen yhtyeen erikoinen soitin: piccolobasso soundin muodostajana

Piccolobasso on sähköbasso tai kontrabasso, joka on yleensä viritetty korkeampaan viireeseen kuin basso normaalisti. Normaalilla vireellä viitataan siihen, että ”Musiikissa käytetään nykyisin viritysäänenä 440 Hz:n yksiviivaista a:ta (a1), mikä sovittiin Lontoossa 1939 (Winter, 2015, 3). Ari Kala käyttää piccolobassossaan D-virettä (D-G-C-F, matalasta korkeimpaan). Yhtyeen soundi on muodostunut matalasoundiseksi kahdesta bassosta johtuen, mutta välillä piccolobasso toimii ikään kuin basson ja kitaran välimaastossa, laajentaen käsitystä siitä millainen soitin basso on. Ulkopuolisten reaktio yhtyeen kokoonpanoa kohtaan on yleensä hämmästyntynyt ja kiinnostunut. Se, että yhtyeestä puuttuu niinkin keskeisenä soittimena funk/groove-musiikissa pidetty soitin kuin kitara, on monelle hämmäntävää. Yhtyettä kuultuaan kukaan ei ole kyseenalaistanut yhtyeen kokoonpanoa.

3 Bänditoiminta taiteellisessa ilmaisussa

Bänditoiminnassa Fishmachine yhtye toimii ”demokraattisesti hallitsijan alla”. Tällä tarkoitan sitä, että kaikilla yhtyeen jäsenillä on päätäntävalta asioista, mutta koska yhtye on kuitenkin Ari Kalan ideoima ja alulle panema, ja Kala vastaa sävellyksistä sekä yleisesti materiaalista jota yhtye esittää, hänellä on lopullinen sana musiikillisista asioista. Kapaleita sovitettaessa ja soitettaessa yhtyeen jäsenillä on vapaat kädet kokeilla mitä tahansa musiikillisia ideoitaan ja ehdottaa niitä. Kaikki kokevat saavansa vapaasti tuoda itseään esille yhtyeen toiminnassa.

4 Fishmachine-yhtye

Fishmachine-yhtye koostuu neljästä taustaltaan ja koulutukseltaan erilaisesta pitkän linjan muusikosta, jotka omaavat arviolta yhteenlaskettuna lähes kuuden tuhannen keikan kokemuksen. Yhtyeen kokoonpanossa soittavat: Drs – Jarkko Lepistö, Kompbibasso – Jukka Jylli, Leadbasso – Ari Kala, Kosketinsoittimet ja huilu– Teemu Halmkrona

4.1 Kingston Wallin, Piirpaukeen, Dannyn ja bilebändien opissa

Esittelen tässä luvussa opinnäytetyökonserтин jäsenet. Otan myös kantaa jäsenien koulustaustaa (formaali/non-formaali), koska myös haatatteluissa tuli esiin eri koulustaustojen merkitys.

Kaksi yhtyeen jäsenistä on kouluttautuneita muusikoita: Jarkko Lepistö on suorittanut musiikkialan perustutkinnon, 120ov, Pop & Jazz konservatoriossa vuonna 2008, ja tätä kirjoittaessa opiskelee Musiikkipedagogiksi (AMK). Teemu Halmkrona on Musiikkipedagogi (AMK). Heidän opiskeluunsa on kuulunut työelämäoppimisen ohessa myös ns. oppilaitoksessa tapahtuvaa eli formaalia koulutusta.

Jukka Jylli ja Ari Kala eivät ole tehneet musiikkialan tutkintoja vaan ovat opiskelleet omatoimisesti. Kala on esimerkiksi käynyt Sibelius akatemian avoimilla luennoilla opiskelemassa teoriaa. Heidän opiskelutapaansa voi kuvata non-formaaliksi oppimistavaksi, joka ”ei ole muodollista koulutusorganisaation järjestämää toimintaa, eikä se johda tutkintoon (peda.net). Avaan tätä myöhemmin luvussa 5.6.

Kaikki yhtyeen jäsenet ovat pitkän linjan muusikoita, ja ovat vaikuttaneet monissa eri yhtyeissä, monissa eri rooleissa lähes kaikissa musiikin genreissä. Jukka Jylli oli nyt kulttimainetta nauttivan Kingston Wall yhtyeen perustajajäsen, ja soitti siinä koko yhtyeen olemassaoloajan. Lisäksi hän on myös vaikuttanut mm. Zook-yhtyeessä. Ari Kala on soittanut mm. Piirpauke-yhtyeessä sekä Veeti Kallion ja Dannyn taustayhtyeissä. Jarkko Lepistö on soittanut mm. Dannyn ja Toni Rossin, sekä monien blues- ja bilebändien riveissä, mm. Tomi Leinon yhtyeessä, sekä opettanut rumpujen soittoa lähes kaksikymmentä vuotta. Teemu Halmkrona on lukuisten bile- ym. keikkojen lisäksi säveltäjä ja vapaan säestyksen opettaja.

Kaikki ovat esiintyneet kotimaan lisäksi myös ulkomailla. Yhteisenä tekijänä jäsenillä on kuitenkin läheinen suhde rytmimusiikkiin. Koska yhtyeen jäsenet ovat jo lähes kaiken kokeneita muusikoita, ei heillä ole ns. harhakuvitelmia maineesta ja mammonasta, vaikkakaan niitä ei missään nimessä vastusteta eikä karteta. Vaikka kysymyksessä on ns. harrasteprojekti ja motiivit ovat suurelta osin jokaisen jäsenen omissa taiteellisissa ambitioissa, siihen suhtaudutaan kuin mihin tahansa soittotyöhön. Ulkomusiikilliset tekijät sanelevat yhtyeeseen käytettävissä olevaa aikaa, mm. työ ja perhe-elämä, eikä toimintaan liity samanlaisia aktiviteetteja kuin nuorena.

4.2 Fishmachine –yhtyeen kaksi vaihetta

Fishmachine-yhtye perustettiin 2016. Yhtyeen perustaja oli basisti Ari Kala. Yhtyeen kokoonpano on pysynyt muuttumattomana alusta lähtien. Yhtyeen tavoitteena oli alkaa luomaan omaa ja omanlaistaan musiikkia.

Yhtyeen *ensimmäinen vaihe* oli pituudeltaan vajaat puoli vuotta. Tänä aikana yhtyeen jäsenet ehtivät tutustua toisiinsa, ja saivat alulle musiikillisen ilmaisun prosessia. Jälkikäteen ajatella, ensimmäisessä vaiheessa oli havaittavissa, että kaikki palaset eivät vielä olleet kohdallaan eivätkä loppuun asti mietittyjä. Ari Kala selvästi vielä haki niin omaa ilmaisuaan kuin myös sitä miltä yhtyeen tulisi loppujen lopuksi kuulostaa. Yhtye harjoitteli kahdesta neljään kertaa kuukaudessa, miten vain aikatauluihin yhtyeen jäsenille sopi. Kun yhtye oli saanut esityskuntoon neljä kappaletta, päätettiin yhtyeen kesken käydä tekemässä ensimmäinen julkinen esiintyminen Kolme Kaisaa Open Stage -klubilla, missä Lepistö ja Jylli toimivat klubi-isäntinä. Ensimmäinen esiintyminen oli hieman hermostunut, ja varsinkin Ari Kala oli selvästi jännittynyt, olihan kyseessä hänen luomuksensa, ja esitimme myös omia biisejämme, Kalan sävellyksiä. Itse esiintyminen onnistui kohtalaisen hyvin, vaikka hermostuneisuus vaivasikin. Yhtye esitti kolme kappaletta. Jälkeenpäin ajatellen, se oli selvästikin Ari Kalalle merkityksellinen hetki. Jopa niin merkityksellinen, että vaikka palaute esiintymisen jälkeen oli ainoastaan positiivista, ja yhtyeen konsepti herätti suurta mielenkiintoa, niin yhtye jäi Kalan toimesta, tai voisi sanoa passiivisuudesta johtuen hetkeksi tauolle, ilman sitä mitenkään yhteisesti päättäen. Tätä taukoa jatkui vajaat noin vuotta.

Yhtyeen *toinen vaihe* käynnistyi loppuvuodesta 2016, jolloin Kala oli säveltänyt ja ideoinut lisää musiikkia esitettäväksi. Yhtye alkoi jälleen harjoitella, ja suhteellisen nopealla aikataululla yhtyeelle saatiin buukattua sen ensimmäinen keikka, joka oli 25.2.2017 ravintola Kolmessa Kaisassa Helsingin Sörnäisissä. Yhtye oli selvästi valmiimpi ja sekä Kalalla että koko yhtyeellä oli selkeämpi kuva mihin suuntaan yhtyeen musiikkia tulisi kehittää, tauon aikana kaikille oli selkeytynyt kuva yhtyeen vahvuuksista. Yhtye oli sovittanut joitain kappaleitaan uudestaan, ottanut uusia kappaleita ohjelmistoon, ja jättänyt vanhoja kappaleita jotka eivät selvästi olleet toimineet pois ohjelmistosta. Ilmaisua oli yksinkertaistettu huomattavasti, monissa kappaleissa keskityttiin aiempaa enemmän vahvan rytmikudoksen luomiseen ns. koukkujen ja kikkailun sijaan. Yhtye uskalsi luottaa ja uskoa rytmin voimaan ja niiden kantavuuteen, sekä ymmärsi, että kappaleita ei tarvitse soittaa täyteen. Tämä oli merkittävä huomio ja kurssinmuutos yhtyeen tulevaisuuden osalta.

5 Fishmashine-yhtyeen musiikilliset tavoitteet

Jo yhtyeen instrumentaatiosta johtuen, yhtyeen musiikkityyli on hyvinkin pitkälle painotunut rytmiin, sen ollessa keskeisenä elementtinä. Se myös oli, ja on edelleenkin, yhtyeen tärkeimpiä musiikillisia ambitoita.

Vaikka harmoniakkin on läsnä, sen merkitys ei ehkä yhtä merkittävää kuin on totuttu normaalisti instrumentaalimusiikissa kuulemaan? Harmoniaa myös luodaan rytmin kautta, ns. rytmiharmoniaa, vertauskohtana esim. perkussioryhmä, missä eri perkussiosoitimet luovat jokainen palan suuremmasta rytmikudoksesta.

Melodia on luonnollisesti läsnä. Yhtyeen musiikin ollessa instrumentaalimusiikkia, melodia näyttelee erittäin tärkeää osaa tuotannossa. Tässäkin vertauskohtana voi käyttää perkussioryhmää, kuten esimerkiksi rumpukompissa on melodia, joka useimmiten muodostuu bassorummun ja virvelin linjoista, niin samaan tyyliin perkussioryhmässä soittimet luovat rytmin lisäksi melodiaa, sillä ilman toista, ei toistakaan olisi olemassa.

Kokoonpano on uniikki, joka luo sekä vapauksia että rajoitteita. Esimerkiksi lainakappaleita ohjelmistoon otettaessa ja sovitettaessa yhtye on kokenut olevansa normaalia vapaampi käyttämään taiteellisia vapauksia, koska se ei lähtökohtaisesti kykene täydellisesti alkuperäisen kaltaisia äänimaisemia luomaan. Saako sillä myös mahdollisesti anteeksi vavaavaisuuksia jossain, sävellyksellisissä tai sovituksellisissa, yksityiskohdissa? Riittääkö monesti pelkästään jo se, että on erilainen ja uniikki? Tällaisestakin on yhtyeellä kokemusta alkutaipaleellaan, jolloin yhtyeen kokoonpanosta ulkopuolisille mainittaessa se herätti suurta mielenkiintoa.

Dynamiikka näyttelee suurta osaa, vaikkakin yhtyeen musiikki harvemmin tippuu pianisimoon saakka, ennemminkin liikutaan alueella mezzopiano – fortissimo akselilla. Dynamiikkaa pyritään käyttämään mahdollisimman laajasti, koska sen avulla kuulijan mielenkiinto saadaan pidettyä yllä.

Yhtyeen musiikki on ehdottomasti uniikkia yhtyeen instrumentaatiosta johtuen. Alusta lähtien tämän on myös ajateltu olevan yksi yhtyeen vahvimista myyntivalteista musiikkimarkkinoilla. Se onkin odotetusti herättänyt mielenkiintoa.

Improvisointi näyttelee keskeistä osaa yhtyeen musiikillisessa ilmaisussa. Soolojen lisäksi yhtyeen kappaleet sisältävät paljon osia joiden pituudet vaihtelevat, ja tavoitteena on nirvananomaisen rytmikudoksen kehittäminen, saavuttaminen ja sen ylläpitäminen, sekä saada tämä kaikki myös välitettyä yleisölle. Tässä improvisointi näyttelee tärkeää osaa, sillä kyseisten osien pituuksia, tai välttämättä osia muutenkaan, ei ole etukäteen kirjoitettu. Se voi myös olla karikko, koska aina yhtye ei pääse tavoittelemalleen tasolle. Tämä on tietoinen riski.

6 Haastattelu

Haastattelin opinnäytetyötäni varten Fishmachine –yhtyeen soittajia Ari Kalaa sekä Jukka Jylliä.

6.1 Miksi Fishmachine on olemassa, miksi se on perustettu, ja miksi me soitamme siinä?

Kysyttäessä miksi Ari Kala laittoi alulle Fishmachine yhtyeen, hän vastaa ”Oli musiikillisesti tyhjää, eikä tällaista ollut, joten päätin tehdä sellaisen.” Omien sanojensa mukaan häntä myös kiinnosti saisiko tällaisen instrumentaation toimimaan.

Entä uniikkisuus, oliko se harkittu asia, vai oliko se vahinko?

Kala toteaa tähän ”Vahinko. Uniikkiudella ei yksistään pitkälle pötkitä, enkä tiedä onko se, että jokin on uniikkia, aina hyvä asia. Rytmillä on se juttu.” Kalan mukaan rytmillä on se elementti Fishmachinen musiikissa, minkä hän uskoo kantavan niin, että se jaksaa ajaa yhtyettä ja sen musiikkia eteenpäin. ”Jos musiikilla saa jonkun jalan vipattamaan niin silloin se on täyttänyt tarkoituksensa”, hän jatkaa, ”Se, jolle se on kohdistettu, nauttii siitä, tai saa siitä jonkunnäköistä tyydytystä”. Kysyttäessä olemmeko me parantuneet siinä yhtyeenä, Kala ja Jylli ovat yhtä mieltä asiasta, ”Kyllä, ehdottomasti.”

Kala jatkaa, ”Asiahan paranee, kun siihen kiinnittää huomiota. Mitä enemmän tämän ryhmän kanssa soittaa, sitä vähemmän nuotteja soittaa, ja siihen pitäisi pyrkiä.” ”Aina kun on taukoa niin sitä soittaa nuudelimössöä ilman päätä ja häntää millä ei ole mitään tarkoitusta. Ei uskalleta luottaa siihen rytmiin”.

6.2 Harrasteprojekti, terapiabändi, ammattibändi?

Tilanteessa jossa keski-ikäiset miehet perustavat erikoisella kokoonpanolla omia taiteellisia ambitoitaan tyydyttävää instrumentaalimusiikkia esittävän yhtyeen, tulee myös mieleen ajatus, että onko tämä keski-ikäisten miesten harrasteprojekti? Kala toteaa nopeasti, ”ei se kyllä sitä ole”. Jukka Jylli: ”Inhoan ajatusta terapiabändi. Jos joskus tarvitsen terapiaa, niin sillä ei ole mitään tekemistä musiikin kanssa.” Käy nopeasti selväksi, että vaikka ulkopuolinen voisikin, ainakin tässä vaiheessa, luokitella yhtyeen keski-ikäisten muusikoiden harrastebändiksi, niin yhtyeen jäsenet eivät sitä sellaiseksi koe.

6.3 On normaalia olla ”pihalla”?

Miettiessään monelle soittajalle tuttua dilemmaa, jossa soittaja soittaa aivan liikaa nuotteja niin, että musiikki menee tukkoon, tulee Kala myös pohtineeksi itseään soittajana. ”Tässä on nyt reilut parikymmentä vuotta tullut soitettua ammatikseen, päälle kaikki muut jutut, aiemmat harjoittelut ja harrastesoittoamiset. Olen nyt 46- vuotias, ja odotan, että koska joku yleisöstä tulee ja sanoo, että hei, mä sain sut kiinni, sä oot huijannut koko ajan, et sä oikeesti mitään osaa”. Tämä minulle itselleni, ja varmasti monelle muullekin niin ammatti- kuin harrastelijamuusikollekin tuttu psykologinen ilmiö tunnetaan nimellä Huijarisyndrooma, Impostor syndrome (P. Clance, S. Imes; 1978). Sen vaikutuksesta ihminen ei kykene sisäistämään omia saavutuksiaan todisteista huolimatta, ja pelkää, että ennen pitkää jää kiinni ja paljastuu huijariksi. Sitä on kuvattu myös samankaltaiseksi ilmiöksi kuin perfektionismi.

Kala toteaa, että perusbassonsoitossaan hänellä varmuus ja terve itsetunto soittoon jo useimmiten löytyy, mutta hänen asemaansa solistisella puolella hän toteaa; ”Välillä tuntuu, että mulla ei ole pienintäkään hajua, että mihin mä oon viny tän jutun, ja vielä vähemmän mulla on hajua, että miten mä pääsen tästä kuivin jaloin ulos.” Tähän Kala vielä itse toteaa nauraen että ”tiukka ilme vastaa kymmenen vuoden treeniä –asenteella”.

Moni muusikko varmasti tietää tilanteen, jossa asian toistamalla virheestä tehdään sävellys, yksi kerta on virhe, toistettaessa se muuttuu tarkoituksenmukaiseksi tapahtumaksi.

Itse totean, että olen huomannut, miten ei ole kovinkaan poikkeuksellista havahtua kesken kaiken lavalla ajatuksiin, missä olen, miksi tein tuon mitä juuri tein, ja mitä voin tehdä seuraavaksi selvitäkseni tilanteesta kunniakkaasti”. Mutta kuvittelemmeko me, että kaikki tietävät koko ajan mitä tekevät? Tietävätkö Chick Corea tai Vinnie Colaiuta koko ajan tarkalleen missä he ovat, vai yllättävätkö he joskus itsensä?

6.4 Muusikko & ammattimuusikko, non-formaali/formaali koulutus

Tässä kohtaa ajaudumme seuraavaan aiheeseen, kun Jylli kertoo kuulleensa juuri vähän aikaa sitten, että hän ei ole muusikko lainkaan. ”Joku sanoi mulle, että pitäisi olla paperit, että olisi ammattimuusikko.” ”On aika traagista huomata, että on soittanut kolmatta tuhatta keikkaa, ja sitten huomata, että et ole muusikko ollenkaan”, toteaa Jylli pilke silmäkulmassa. Mutta kuten Kala huomauttaa, niin kysymyshän on siitä, että ”kuka sen määrittää, määritätkö sen itse?” Kala jatkaa, ”Paradoksihan on siinä, että sulla on varmaan paljon enemmän duunia kuin monella virallisella muusikolla.”

Totean että koulutuksestakin huolimatta koen, että muusikon ammatti on vahvasti taideammatti. Itselläni on muusikon paperit, eivätkä ne ole tuoneet minulle suoranaisesti töitä, mutta ovat toimineet minulle askelmana jatkokoulutukseen. Keskustelu uppoaa syvemmälle eroihin muusikoissa, koulutettuihin ja kouluttamattomiin.

6.5 Onko muusikkopuolella koulutus vain jäseneltyä oppimista?

Pedagogin koulutuksen tarkoituksenmukaisuus saa haastateltavilta enemmän hyväksyntää, mutta koulutusta ”vain” muusikoksi kysenalaistetaan. Jylli; ”Se, miten se on usein mun silmillä katsottuna, ja tämä ei varmasti ole totuus, vaan se miten minä asian näen, on että (kouluissa) opetetaan itsestäänselvyksiä.” Johon Kala toteaa; ”Mutta se mikä on sulle itsestäänselvyys, ei välttämättä ole muille.” Tarkastelen tätä seuraavassa.

6.6 Formaali, non-formaali ja informaali oppiminen

Tehdessäni opinnäytetyöhaastatteluja eri oppimisen muodot nousivat haastattelemieni muusikoiden puheissa esiin. Voidaan todeta, että yhtyeemme jäsenistä kaksi on nonformaaleja¹ oppijoita. sillä vaikka heidän oppimisensa onkin ollut strukturoitua (tavoitteet/aika/paikka) koulutusta, se ei ole ollut virallista eikä muodollista koulutusorganisaation järjestämää toimintaa, eikä se ole johtanut tutkintoon. Se on tapahtunut pääasiassa omatoimisesti, ja esimerkiksi Kalan tapauksessa yliopiston avoimilla luennoilla, josta hän kertoo mm. saaneensa tarvittavat taidot reharmonisointia, eli sijaissoinnutusta varten. Reharmonisointi, eli sijaissoinnutus, tarkoittaa uudelleensoinnuttamista, jossa Max Tabellin mukaan ”alkuperäisen harmonian sointuja korvataan muilla soinnuilla, tai harmoniaa rikastutetaan lisäämällä siihen sointuja” (Tabell, 2004, 116).

Kaksi yhtyeemme jäsentä puolestaan on kouluttautunut, Teemu Halmkrona on Muusikko (AMK) ja Musiikkipedagogi (AMK) ja itse olen suorittanut Musiikkialan Perustutkinnon (Muusikko). Tätä kuvataan formaalina oppimisena, eli muodollisena ja virallisena oppimisena, joka on organisoitua ja tavoitteellista, ja se tapahtuu koulutusjärjestelmän puitteissa. Näiden kahden lisäksi voidaan sanoa, että kaikki oppivat koko ajan lisää musiikista ja musiikkia informaalisti, joka on arkioppimista, jokapäiväistä elämässä tapahtuvaa oppimista. Se on usein sattumanvaraista, ikään kuin vahingossa tapahtuvaa. (Nokelainen 2010, verkkodokumentti.)

Jyllin menneisyys ja varttuminen muusikkona nojaavat vahvasti 60- ja 70-luvun musiikkiin, ja yhtyeisiin jotka eivät tehneet musiikkia kaavamaisesti vaan ennemminkin panostaen improvisoituihin. Jyllin mieltymyksiin kuuluu myös punkmusiikki, varsinkin asenteeltaan. Nämä seikat selittävät paljolti hänen filosofiaansa musiikkiin, jota Jylli avaa seuraavasti: Musiikki on täynnä synkooppeja, laskemista ja tahtilajeja. Jos sä tiedät, miten se biisi menee, niin ei sun tarte tietää mikä se tahtilaji on. Jatkuvasti törmään sellaisiin asioihin, että oon treenannu jonkun biisin, vaikka Rushin Tom Sawyerin, ja sitten joku tulee ja kysyy, että miten se menee, kun siinä tapahtuu sitä ja tätä tahtilajeissa, ja toisessa kohtaa siinä tapahtuu sitä ja tätä. Mä oon täysin pihalla, että mistä puhutaan. Siihen vain kehittyä vaisto, tietää että missä kohtaa biisiä ollaan ja miten se menee.”

Tähän väliin totean, että kyseessä on kaksi eri koulukuntaa, johon Jylli esittää erilaisen näkökulman, ”Ei ole mitään kahta koulukuntaa. On yksi koulukunta ja yksi koulukunnattomuus. Mä edustan sitä koulukunnattomuutta.” Kirjoittajan on selvennettävä, että kommentissa on huumoria mukana.

6.7 Oppiminen musiikissa ja oikea osaaminen

Pohdimme asiaa tarkemmin kahdesta eri näkökulmasta. Ensimmäiseksi, jos joku haluaa vain ja ainoastaan oppia jonkun kappaleen, niin hän voi toistuvien kuuntelukertojen ja kappaleen kanssa harjoittelemisen myötä sen oppia. Toisessa tavassa kappale avataan, tahtilaji, tai tahtilajit selvitetään, ja tahdit lasketaan sekä kappale analysoidaan oman, ehkä jopa muidenkin instrumenttien kannalta. Tässä prosessissa opittuja ja käytettyjä taitoja voi käyttää seuraavan, ehkä vaativamman kappaleen opetteluun, viedä oppimista pidemmälle ja eteenpäin. Nämä kaksi tapaa eivät välttämättä sulje toisiaan pois.

Itse esimerkiksi käytän opettaessani kumpaakin tapaa, opetan laskemaan, lukemaan ja kirjoittamaan, mutta opetan myös kuuntelemaan ja kuulemaan asioita. Jylli omaa kokemuksia tilanteista, joissa on käynyt niin, että muusikot ovat kirjoittaneet itselleen kappaleesta laput, mutta eivät ole loppujen lopuksi osanneet itse asian ydintä.

Jylli epäilee, että henkilöt, joilla on tietotaito ja osaaminen, menevät joskus sieltä mistä aita on matalin. Heillä ei välttämättä ole minkäänlaista treenimoraalia, koska he tietävät, että he pystyvät esittämään kappaleen, vaikka vain välttävästikin, pohjautuen koulutuksen tai kokemuksen avulla luodun hahmottamisen ja sääntöjen osaamisen kautta.

Lopputulema voi olla se, että esitetty kappale kuulostaa kaavamaiselta ja siitä puuttuu henki, ei ole ymmärretty kappaleen sielua tai ydintä; se on vain purettu, vain kirjoitettu mitä tapahtuu. Kala epäilee tämän olevan jossain määrin ammattimuusikkouden ongelma, ja tähän ajatukseen on helppo omienkin kokemusten pohjalta yhtyä. Kuten mainitsin, itse olen yrittänyt näitä tapoja yhdistää. Ehkä johtuu osin omasta epävarmuudestani, että opettelen kappaleesta rumpalin soittamat osat mahdollisimman tarkasti. Osa minusta arvostaa kappaleisiin alun perin soitettuja asioita niin paljon, että ei halua lähteä niitä muuttamaan, koska ne ovat mielestäni oleellinen osa itse sävellystä.

Toinen osa minusta taas ei luota itseensä tarpeeksi lähteäkseen muuttamaan niitä, se osa minusta ei usko, että voisi keksiä yhtä hienoja, saati parempia fraaseja, kuin kappaleisiin on alun perin soitettu, toistan vain alkuperäisen rumpuraidan niin hyvin kuin osaan. Myös sen vuoksi Fishmachinen kaltainen bändi on itselleni äärettömän tärkeä, vapauttava ja kasvattava tilaisuus, siinä ei ole samanlaista säännöstöä, musiikkia luodaan ja toistetaan erilaisista lähtökohdista.

6.8 Lainabiisit Fishmachine-yhtyeellä

Ottaessamme lainabiisin käsittelyyn mahdollisesti lisätäksemme sen ohjelmistoomme, niin instrumentaatiostamme johtuen lähdemme siihen alusta lähtien eri lähtökohdista. Me emme instrumentaatiollamme saa sitä kuulostamaan samanlaiselta kuin alkuperäinen, joten meillä on ikään kuin lupa tehdä siitä erinäköinen. Toisin sanoen, minulla on tunne, että minun ei tarvitse yrittää jäljitellä alkuperäistä versiota, tunne että en voi epäonnistua tai soittaa huonompaa versiota kuin alkuperäinen, koska tästä on muodostunut meille alkuperäinen.

Kala pukee ajatuksen sanoiksi näin: ”Suomeksi sanottuna, tässä on sulle biisi, nyt soita se niin kuin sä soitat sen, ja se on kaikkein paras koska mitenkään muuten se ei voi olla.” Perinteisessä cover-yhtyeessä kappale luultavammin soitettaisiin siihen kontekstiin sopivalla tyylillä, kun taas Fishmachinen kaltaisessa yhtyeessä merkitsee enemmän se, miten itse teet sen, parhaita ratkaisuja ovat omat ratkaisut.

6.9 Piccolo-basson soittamisesta

Kala jatkaa, ”Sama homma tuon piccolobasson kanssa”. Kala kertoo, että hän ei ole edes kuunnellut miten muut sitä soittavat, vaikka hän on tietoinen, että muutkin sellaisella soittavat hän on vain keskittynyt siihen, miten hän instrumenttia käyttää. Kala jatkaa suhteestaan instrumenttiin ja sanoo että piccolobassolla on haastavampaa olla pulssissa kuin tavallisella bassolla. Hän suositteleeikin piccolobasson soittamista kaikille basisteille, niin ammattilaisille kuin harrastelijoillekin. Omalle normaalille basson soitolleen Kala kokee siitä olleen hyötyä koska piccolobassoa soittaessaan hän kuulee (Jyllin) normaalille bassonsoiton ulkokohtaisesti, ja tämän kokemuksen avulla hän on oppinut välttämään tavallista bassoa soittaessaan monia itseään ärsyttäviä asioita. Kala kokee tämän asian jopa suurimmaksi ”ahaa -elämykseksi” koko Fishmachine-yhtyeen toiminnassa, ”Nykyään se myrkyttäminen loppuu aika lyhyeen, kun kuulee itse, kuinka ärsyttävää se on. Tai

vielä tarkemmin, kun kuulee sitä muualla, ja sitten kuulee, miten vähän sitä tässä on. Ei ole luonnollisesti tullut Jyllin kanssa samassa bändissä aiemmin soitettua”.

Itse kerron huomioineeni asian samankaltaisesti, kun aloitimme viisi vuotta sitten Kolmen Kaisan Open Stage -klubin pyörittämisen. Silloin aloin rumpujen soittamisen lisäksi laulaa ja soittaa kitaraa, koska meillä ei aina klubin alkuvaiheessa ollut kovin paljon esiintyjä. Aloin tällöin kiinnittää aivan eri tavalla huomiota siihen, mitä ja miten rumpali, ja kaikki muutkin lavalla olijat soittivat, sekä mitä ja miten itse heidän toivoin soittavan. Olemme yhtä mieltä siitä, että nimenomaan pitää päästä osallistumaan soittamiseen oman instrumentin ulkopuolella, eikä vain kuunnella levyitä, nämä kaksi ovat täysin eri asioita.

Kala jatkaa vielä saamistaan oivalluksista kertoen, että hän on oivaltanut piccoloa soittaessaan myös sen, että hänen ei tarvitse soittaa koko ajan, voi myös olla vain hiljaa. ”Basso on lähtökohtaisesti niin kokonaisvaltainen soitin, sä oot lähes koko ajan äänessä, ja sä oot aina se perusta, teet sitä tauotta”, Kala jatkaa. Siitä roolista on kummankin basistin mielestä vaikea päästä pois. Kalan mukaan solistisella puolella tulee joskus ennemminkin alleviivattua niitä asioita mitä ei soita, ”pitää vain uskaltaa olla hiljaa”.

5.1 Miksi minä soitan Fishmachine yhtyeessä? Teemu Halmkrona

Haastattelu on julkaistu kokonaisuudessaan sellaisena kuin se on vastaanotettu messengerin välityksellä 22.5.2018 Tämä siksi, että Halmkrona oli estynyt ajankohtana, jolloin Kalaa ja Jylliä haastattelin. Haastattelukysymyksenä esitin kysymyksen ”Miksi soitat Fishmachine yhtyeessä?”

”Olen aina pitänyt tämäläpäläisen groove-musiikin soittamisesta, eikä minulla tällä hetkellä ole mitään muutakaan kokoonpanoa, jossa pääsisin soittamaan sitä. Lisäksi meillä tuntuu olevan samantapainen (huono) huumorintaju, joka auttaa pitämään treenit mielekkäinä. Oman motivaationsa tuo myös tietty harrastelijamainen lähestymistapa, joka tässä bändissä on vallalla: vaikka soittajilla on paljon kokemusta huomattavasti ammattimaisemmasta yhtyeitoiminnasta, tässä bändissä on pyritty pitämään rento meininki.

Pidämme treenejä silloin, kun keikkoja on tiedossa ja pyrimme pitämään niitä sen verran, että soittaminen on kivaa keikallakin – toisin kuin ammattimaisilla bilebändi-keikoilla, joita

valitettavan usein ei treenata ollenkaan: sovitaan vain biisit, jotka kaikki opettelevat omin päin ja sitten toivotaan, että muutkin ovat hoitaneet hommansa.

Tällaisilla keikoilla on aina tietty rahat pois -meininki: työmäärä ansaittavaa rahaa kohden pyritään pitämään mahdollisimman pienenä ja siksi yhteistreenejä ei yleensä järjestetä. Harrastuspohjalta lähtevässä bändissä (kuten Fishmachine) soittaminen on myös siksi kivaa, että yhtye ei ole suoraan vastuussa tilaisuuden järjestäjälle ihmisten viihdyttämisestä, vaan ihmiset tulevat kuuntelemaan yhtyeen musiikkia mielenkiinnosta sitä itseään kohtaan, eivätkä viettämään iltaa satunnaisen bilebändin musisoinnin tahdissa.”

6 Konsertti Arabiasalissa ma 23.4.2018 klo 18:00

Fishmachine konsertti Arabiasalissa Metropolian/Pop & Jazz Konservatorion tiloissa. Jarkko Lepistön Taiteellinen B-tutkintokonsertti.

Yhtye soitti konsertissa kahdeksan kappaletta. Konsertti alkoi lainabiisillä Shake Everything You Got (Maceo Parker, 1992). Kappale on aiemminkin ollut yhtyeen avausnumero. Se alkaa yhtyeelle sopivasti bassolla, on suhteellisen rauhallinen grooveen keskittyvä, keskitempoinen (72bpm), ja tuo esille bändin elementit selkeästi ja tehokkaasti. Kappaleen alussa Kala yleensä, niin kuin nytkin, esittelee yhtyeen ja sen filosofiaa rytmistä osallistaen yleisöä laulamaan mukana.

Seuraavaksi yhtye esitti oman kappaleensa Slicker Than Slack. Kappale on yhtyeen ensimmäinen oma sävellys ja on yhtyeelle ominaista groove-osastoa, tempoltaan reipas (132bpm) ja tunnelmaltaan lennokka. Sekin alkaa bassolla, on rakenteeltaan hyvinkin normaali (Intro/A/B/A/B/Soolo/Soolo/C/B/B/Outro) niin kuin yhtyeen useimmat kappaleet. Lopun outro-osassa on pituudeltaan avoin basso-soolo, loppuen merkistä, kuten useimmat yhtyeen kappaleet.

Kolmantena yhtye soitti toisen oman kappaleensa Ex-Mf, joka on kunnianosoitus edesmenneelle Princelle, ja sisältää häikäilemättömän suoran lainauksen Princen Sexy Motherfucker-kappaleesta. Kappaleen A- ja B-osat ovat funkahtavia, teema koukukas, ja rumpukomppi on breakbeat-tyylinen. Soolo-osassa (kosketinsoittimet) komppi vaihtuu suoraksi ja muuttaen kappaleen luonnetta tanssittavammaksi. Kappaleen lopussa Kallalta katkesi piccolobassosta kieli, ja lyhyen neuvottelun jälkeen vaihdoimme settilistalla olleen kappaleen toiseen, aloitimme, ja loppujen lopuksi myös päätimme sen, triona.

Ain't It the Truth (The Philadelphia Experiment, 2001) on konstailematon perinteille kumartava funk-groove kappale jota yhtye ei ole paljoakaan käsitellyt, vain tempo on hieman nopeampi kuin alkuperäisessä (116bpm) ja kappaleen sointi hieman tummempi.

Seuraavana kappaleena oli Beatles-yhtyeen Daytripper (Lennon-McCartney, 1965), jonka yhtye on muokannut hyvinkin erilaiseksi, kappale on kauttaaltaan reharmonisoitu, tempo on huomattavasti hitaampi (84bpm) ja kappaleen tunnelma utuinen ja leijaileva, jättäen alkuperäisen kappaleen rock n' roll henkisyyden loistamaan poissaolollaan. Kappaleessa A-osissa käytin korkeavireistä virvelirumpua, joka luo erilaisen, hieman jännittyneen ja kireän äänimaailman.

B-osissa käytin konsertissa päävirvelikäytössä ollutta normaalivireistä virvelirumpua. Tämä vaihto rauhoittaa B-osan tunnelmaa huomattavasti. On the Record (Ronny Jordan, 2001) on jätetty alkuperäisen kaltaiseksi tanssikappaleeksi, mutta yhtye on jättänyt osien pituudet ja vaihdot täysin avonaiseksi. Kappale on monotoninen, dynamiikan kuitenkin aaltoillen koko ajan ylös ja alas, ja loppua kohden kasvaen huippuun yrittäen saavuttaa transsinomaista tilaa niin soittajille kuin yleisöllekin. Virvelirumpu on vaihdettu matalavireiseen, 80-luvun elektronista soundia jäljittelevään rumpuun, joka on saatu aikaan todella matalalla virityksellä sekä rummun demppaamisella (soinnin minimoinnilla). Seitsemäntenä kappaleena kuultiin Elviksen klassikko Love Me Tender (George R. Poulton, 1956). Yhtyeen versio kappaleesta on moderni funkballadi. Se on myös kauttaaltaan reharmonisoitu, ja siihen on lisätty muutama melodia- ja rytmikoukku. Outro-osassa on rumpusoolo-osio, jossa käännellään ja leikitellään kompin kanssa. Konsertin viimeisenä kappaleena kuultiin Ashley's Roachclip (Lloyd Pinchback, 1974), josta yhtye on muokannut modernin acidjazz/James Taylor Quartet-tyylisen takaa-ajo kappaleen, jossa on hallitseva basso/rumpugroove alusta loppuun. Tempoa on nostettu huomattavasti (130bpm).

6.1 Konserttiarvio, Ari Kala

Olosuhteet huomioon ottaen toimiva kokonaisuus, yhteen hitsautumisen tunnetta hienosti siellä täällä. Ryhmähän on livetilannekokemukseltaan kovin nuori, mutta jokaisen osallisen aiempi keikkakokemus vaikuttavat positiivisesti asiaan. Vauhtia ja vaarallisia tilanteita, onnistumisia ja ojaanajojakin siihen tunnin pläjäykseen mahtui, mutta maaliin

niistäkin kunnialla selvittiin. Konserttialikeikkailun perinteinen sudenkuoppa, fyysisesti ryhmänä liian laajalle levittäytyminen, onnistuttiin välttämään asettautumalla puoliympyrään, ja lopputuloksena myös soittofiilis oli onnistuneen puoliympyräinen. Yhtyeen yhteissoitto lähenee tavoitteellista masinoimisihannetta, jossa jokainen osa toimii rasvattuna yksikkönään, muodostaen kuitenkin yhtenäisen rytmirintaman. Moniulotteinen konttrapunkti kaikessa ihanuudessaan.

6.2 Konserttiarvio, Jukka Jylli

Konsertti sujui suhteellisen mukavasti. Yllättävä liidibasistin kielen katkeaminen oli oikeastaan ainoa miinusmerkkinen tapahtuma, mutta siitäkin selvittiin kunnialla. Bändi alkaa olla iskussa, ja alkaa myös kuulostaa siltä sekä lavalla tuntumaan siltä. Olosuhteet olivat mitä mainioimmat, Arabiasalin tekniikka ja henkilökunta toimivat täysin moitteetta. Toki yleisöä olisi voinut olla jonkin verran enemmän.

6.3 Konserttiarvio, Teemu Halmkrona:

Konsertti meni minusta soitannollisesti hyvin lukuun ottamatta Fisun (Ari Kala) teknisiä ongelmia basson kanssa. Spiikit ovat sellainen asia, jota meidän pitäisi miettiä vähän enemmän, tai yleensäkin sitä, miten yleisön kanssa ollaan kontaktissa biisien välissä. Sain eräältä kaveriltani palautetta, että spiikit ovat bändimme heikoin kohta. Konsertissa mukavinta oli se, että kokonaisuus oli treenattu niin varmaan kuntoon, ettei tarvinnut yhtään jännittää, osaako itse tai osaavatko muut soittajat varmasti kaikki biisit. Tämä varmuus toi tiettyä huolettomuutta esiintymiseen ja uskallusta ottaa paikoin jopa riskejä sooloissa.

6.4 Konserttiarvio, Jarkko Lepistö

Vaikka minulla on takana jo pitkälti toistatuhatta esiintymistä yli kahdenkymmenenviiden vuoden ajalta, en enää vuosiin ole laskenut, on konserttitilaisuus aina hieman jännittävä. Huomasin jännityksen ja paineet lavalla ollessani, mutta en juurikaan ennen sitä, mikä oli jopa hieman yllättävää, sillä olihan kyseessä B-tutkintoni taiteellinen konserttikokonaisuus ja jännittäminen olisi ollut jopa odotettavaa. Ympäristönä en nauti konserttilavoista

mitenkään erityisesti, vaan viihdyn enemmän ravintolan kaltaisessa esiintymisympäristössä missä yleisö on mielestäni lähempänä esiintyjä, jotenkin myös ns. henkisesti lähellä.

Konsertti kokonaisuutena onnistui kohtuullisesti, muutamia kummalluksia ja ongelmia lavalla toki oli, kuten piccolobasson kielen katkeaminen Ari Kalan bassosta, jonka johdosta soitimme yhden kappaleen triona Kalan vaihtaessa bassoon uutta kieltä. Myös juontaminen tuntui tilaisuudessa oudolta Ari Kalan hoitaessa suuren osan spikkeistä, mutta koska kyseessä oli minun tutkintoni, tuntui että minun olisi odotettu siellä puhuvan. Osaltani spiikkaus jäi kuitenkin vähäiseksi ja mielestäni hieman vaivaantuneen oloiseksi. Yhdyt sai myös palautetta spiikkauksistaan, ja siihen täytyykin tulevaisuudessa kiinnittää enemmän huomiota. Se on asia joka usein jätetään liian vähälle huomiolle, vaikka se on juuri niitä asioita mitkä ihmiset muistavat; varsinkin jos ne eivät ole hyviä.

Omaa soittoaani arvostellessa olen yleensä aivan liian kriittinen, vaikkakin nykyään olen oppinut hyväksymään asiat joita en taida täydellisesti, sekä myös suoranaiset heikkouteni. Mutta se, että olen oppinut ne hyväksymään ei tarkoita, ettenkö niitä huomaisi eivätkä ne minua häiritsisi, varsinkin konsertin tai esiintymisen aikana. Samaan hengenvetoon voin kuitenkin todeta, että olen myös oppinut arvostamaan omia persoonallisia vahvuuksiani soittamisessa ja musiikin tulkitsemisessä. Uskallan luottaa itseeni ja valintoihini. Minulle, niin kuin monelle muusikolle, on ollut vaikeaa luottaa minimalistisuuteen, siihen, että aina ei tarvitse soittaa paljon ja täyttää joka kohtaa, välillä voi jopa olla sanomatta mitään. Saamastani palautteesta päätellen yleisö viihtyi konsertissa. Hyvää palautetta saimme myös salin henkilökunnalta vielä useita viikkoja konsertin jälkeen.

7 Yhteenveto ja pohdinta

Opinnäytetyössäni yhtenä tavoitteena oli selvittää, miksi Fishmachine-yhtye on perustettu, ja miksi se on olemassa. Kertynyttä aineistoa reflektoidessa on käynyt selväksi, että Fishmachine on perustettu, koska sen jäsenillä on tarve saada toteuttaa itseään taiteellisesti ja luoda omaa musiikkiaan. Kaikki jäsenet työskentelevät musiikin parissa niin sanotusti rivimuusikkoina ja osa myös opettajina, joten Fishmachine on jäsenilleen selkeästi kanava, jonka kautta he pääsevät toimimaan ja toteuttamaan asioita musiikin parissa muista syistä kuin rahan takia.

Mitkä ovat yhtyeen jäsenten motiivit olla yhtyeessä?

Haastateltavina olivat Ari Kala ja Jukka Jylli. Teemu Halmkronan haastattelu on saatu Messenger-viestin muodossa. Kalan ja Jyllin haastattelussa, kuten myös omasta osallistumisestani keskusteluun, tuli ilmi uusia puolia soittajista sekä heidän ja itseni mahdollisesti tiedostamattomista syistä olla yhtyeessä. Syistä, joiden olemassaolosta en ennen haastattelua ja sen analysointia, tai ennen yhtyeen eri vaiheiden läpikäyntiä, ollut samalla tasolla tietoinen.

Soittajista paljastui äärettömän korkeaa itsekritiikkiä, yllättävää epävarmuutta niin soittotilanteissa kuin sävellyksien julkisessa esittämisessä, sekä itsensä kyseenalaistamista niin ammattilaisena kuin soittajana yleensäkin. Ajatus tästä tuli itselleni yllätyksenä, sillä olen pitänyt kumpaakin, sekä Kalaa että Jylliä, erittäin hyvällä itsetunnolla varustettuina. Onkin siis mahdollista että Fishmachine luo soittajilleen oivan mahdollisuuden käydä läpi epävarmuuksia ja liikaa itsekriittisyyttä koskevia ongelmiaan sitä mukaa kun yhtye jatkaa pidemmälle - olettaen että se jatkaa kehittymistään, ja yleisö on siitä jatkossakin vähintään yhtä kiinnostunut. Samoin voisi odottaa yhtyeen jäsenten minäkuvan ammattilaisena ja oman instrumenttinsa soittajana saavan vahvistusta.

Taiteilijat ovat tunnetusti herkkiä sieluja, ja muusikot ovat mitä suuremmassa määrässä taiteilijoita. Mielipiteet musiikin ammattilaisten erilaisuudesta ja eroavaisuuksista, sekä vilkas keskustelu niiden ympäriltä, ja erityisesti kritiikki koulutettuja ammattimuusikoita kohtaan herättivät kysymyksiä, onko kyseessä katkeruus siitä, että muut osaavat paremmin, tai siitä, että omat työt vähenevät. Tunnettuani haastateltavat jo pitkältä ajalta, ajattelisin kysymyksessä tuskin kuitenkaan olevan katkeruuden muiden soittotaitoja kohtaan.

Toinen kysymys katkeruudesta koskien omien töiden vähentymistä ei tunnukaan niin mahdolliselta. Keski-ikäisen muusikon kysyntä freelance -markkinoilla kuitenkin vähenee koko ajan iän karttumisen myötä, ja nuori sukupolvi ajaa vääjäämättä vanhasta ohi, tämä lienee normaalia luontaista kehitystä työmarkkinoilla (Valtioneuvosto: TEM-muistio 2013, 6).

Se, että pohdin yhtyeessä olemista muiden näkökulmasta katsoen, herätti kysymyksiä myös itseni suhteen, syistäni olla yhtyeessä, sekä syistäni olla muusikko, ja toimintataivoistani ammatissani. Syyni olla yhtyeessä eivät poikkea muiden haastatteluissa kertomista syistä, tai sen pohjalta tulkitsemistani syistä. Saan toteuttaa taiteellisia ambitoitani

ja saan haastaa itseäni muusikkona. Esiintyessäni yhtyeen kanssa tunnen ylpeyttä tekemisestäni, ja esiintymiset yhtyeen kanssa ehdottomasti hellivät minussa olevan herkin taitelijan itsetuntoa.

En tunne olevani osaamisesta katkera kenellekään, siinä kysymys on loppujen lopuksi vain siitä, kuinka paljon aikaa kukin uhraa instrumentin taitamiseen tarvittavien taitojen opetteluun. Lähtökohdat siinä ovat kaikille enemmän ja vähemmän samat, kyse on asioiden priorisoinnista. Keikat vähenevät iän karttumisen myötä, mutta niin vähenee myös motivaatio ”huonojen” tai huonosti organisoitujen keikkojen tekemiseen. Tässäkin olen löytänyt tasapainon.

Näiden asioiden pohtiminen tulee varmasti olemaan hyväksi kaikille ja uskon, että niin yhtye kuin sen jäsenet kukin henkilökohtaisesti hyötyvät tästä pohdinnasta. Tulevaisuuden keikkoja ajatellen, jokainen keikka parantaa seuraavan keikan onnistumismahdollisuuksia, eikä opinnäytetyö-konserttini ollut poikkeus, seuraavalla keikalla yhtye oli valmiimpi onnistumaan, kuten ehkä olettaa sopi.

Sen lisäksi, mitä tästä työstä opin muusikkona ja yhtyeen jäsenenä olemisesta, opin myös paljon ihmisistä. Tämän prosessin aikana oppimistani asioista vien myös paljon tietotaitoa työhöni musiikkipedagogina. Työhöni opettajana kuuluu paljon lasten ja nuorten, sekä aikuisten, valmistamista ja valmentamista opiskelun ja alalla työskentelemisen haasteisiin. Moni jännittää esiintymisiä, ja moni kamppailee itsetunto-ongelmien kanssa. Kykenen olevani valmiimpi tukemaan ja auttamaan heitä.

Mitä on lähdetty parantamaan yhtyeen ensimmäisen vaiheen jälkeen?

Ensimmäisen vaiheen (ks. luku 4.2) jälkeen yhtye keskittyi parantamaan eniten yhtyeen perusolemusta keskittyen rytmikudoksen ja groove -käsityksen vahvistamiseen, soiton ja sovitusten selkeyttämiseen sekä kappaleiden sovitukseen. Tavoite on toteutunut, jos ei täysin, niin ainakin suurimmaksi osaksi tavoitteen mukaan. Fishmachine-yhtye on hioutunut musiikillisesti ja soitannollisesti yhteen, ja näyttää jatkavan tätä kehitystä koko ajan positiiviseen suuntaan.

Miten Fishmachine-yhtyeen konsertti Arabiasalissa 23.4.2018 onnistui?

Konsertti onnistui tavoitteiden mukaan. Yhtye oli harjoitellut setin pituuden mittaansa, jättäen kuitenkin varaa kumpaankin suuntaan sattumalle ja mahdollisille yllättäville tapahtumille, ja kun sellainen konsertissa tapahtui, yhtye reagoi sen mukaan, ja jätti yhden kappaleen soittamatta. Lieneekö johtunut jännityksestä, tapahtuman luonteesta tai jostakin muusta, mutta tuntui että kontakti yleisöön jäi jokseenkin saavuttamatta, tai ainakin vähäiseksi. Yhtyeen kaikki jäsenet omaavat esiintymiskokemusta paljon, mutta bändilidereinä olemisesta heillä on kokemusta vähemmän, ja se näkyi mm. Ari Kalan spiikeissä konsertissa.

Parannettavaa toki jäi. Tempojen heittäminen mikrotasolla kiinnitti huomioni tallennetta kuunnellessa. Tämä tuli ilmi osien vaihdoissa, ja soolojen aikana, missä se on yleisempi oire monilla soittajilla. Fillien soitto kuulosti välillä irralliselta ja vaatii myös tarkastelua. Esiintyessä otan yleensä kontaktin yleisöön, mutta konsertissa se jäi vähemmälle kuin tavallisesti. Huomasin myös Fishmachinen seuraavalla keikalla, että en juurikaan ottanut yleisöön kontaktia, joten tässä on parannettavaa yhtyeen keikoilla ylipäätään. Johtuuko tämä musiikin haasteellisuudesta, jää selvitettäväksi.

Mitkä ovat Fishmachine-yhtyeen tulevaisuuden näkymät?

Tulevaisuuden näkymät yhtyeelle ovat hyvät ja kannustavat. Konsertin jälkeen yhtye esiintyi Kallio Kukkii festivaaleilla Helsingin Kalliossa, ja tuntui olevan vähintään yhtä hyvässä iskussa kuin edellisellä kerralla Arabiasalin konsertissa niin yhteensoitossaan, kuin henkisesti lataukseltaankin. Lähitulevaisuuden suunnitelmiin kuuluu promo-paketin loppuunsaattaminen, uusien biisien kirjoitus ja keikkailu, myös managerin tai keikkamyyjän saamisesta on ollut puhetta. Studioon yhtye suunnittelee menevänsä jossain vaiheessa myöhemmin, mutta harkitsee vaihtoehtoja mahdolliselle levytykselle esim. YouTube -kanavan hyväksikäyttämistä ns. livestudiotaltonnin muodossa, sillä fyysisellä äänitteellä itsessään ei tänä päivänä ole paljonkaan käyttöä. Yhtyeen kannattaakin harkita toimintansa ja rahankäyttönsä tarkkaan, ja keskittyä asioihin, jotka saavat yhtyeelle näkyvyyttä ja poikivat lisää työmahdollisuuksia.

Lähteet

Clance Pauline Rose, Imes Suzanne Ament; Psychotherapy, Theory, Research and Practice, Volume 15, #3, Fall, 1978. <http://mpowir.org/wp-content/uploads/2010/02/Download-IP-in-High-Achieving-Women.pdf>

Kajaanin Ammattikorkeakoulu 2018, verkkosivu <https://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Toimintatutkimus>

Nokelainen Petri 2013. Powerpoint presentaatio .

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=0ahU-KEwiz2NO9waDbAhUG_ywKHx-QHBWqQFgg1MAI&url=http%3A%2F%2Fwww.uta.fi%2Farkisto%2Fakt%2Fprojects%2Fpalm%2Fppt%2FNokelainen_2013_01_26_final.pptx&usq=AOv-Vaw1_6ND9Gy9YyxRO2N-wWbyl (viitattu 12.6.2018)

Peda.net; Informaali oppiminen. <https://peda.net/hankkeet/oppijat/ovo/lahtokohdat/informaali> (viitattu 12.6.2018)

Satokangas Reija; <http://www oulu.fi/sites/default/files/content/Mikrohistoria.pdf> (viitattu 12.6.2018)

Tabell, Max 2004. Jazzmusiikin harmonia. Helsinki: Yliopistopaino. ISBN 951-570-578-9

Valtioneuvosto. <http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1043916/TEM-aineistot-3-15112013.pdf/bd7be12b-f632-4475-843d-dcb0cccd0485/TEM-aineistot-3-15112013.pdf.pdf> (viitattu 12.6.2018)

VirtuaaliAMK 2018. Toimintatutkimus-artikkeli virtuaali ammattikorkeakoulun sivustolla. <https://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Toimintatutkimus> (viitattu 16.4.2018)

Winter, Eini 2015. Minullako absoluuttinen sävelkorva.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/88365/Winter_Eini.pdf?sequence=1&isAllowed=y